

סוגיה כב: מותר דמי המכירה

*

רקע

סוגייתנו עוסקת בדין מותר דמי המכירה. פירוש הסוגיה נובע מהבנת דין דמי מכירת בית כנסת.

מקורות

א. כז.-כז: "וכן במותריהן... ידי ודידכו עלי סמיכי"

ב. תוס' ד"ה אבל

רמב"ם הל' תפילה פי"א הל' טו, יח

ג. שו"ע סי' קנג סע' ה [בעיקר: סקט"ו]

הסבר הסוגיה

"מכרו תורה לא יקחו ספרים ספרים לא יקחו מטפחות... וכן במותריהן".

[משנה כו.]

המשנה אומרת שקדושה חלה על דמי מכירת חפצי קדושה, ואפילו על מותר דמי המכירה. הגמ' מבארת שיש שני מקרים שקדושה לא חלה על מותר דמים:

א. גבו כסף לחפצי קדושה ונותר, הדמים מעולם לא שימשו לצורכי קדושה, ולכן קדושה אינה חלה עליהם. הקהל הקצה למצוה רק את הסכום הנדרש, ולכן מותר הדמים מותר בשימוש.

ב. מכרו חפצי קדושה, והתנו שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר שמותר הדמים יצא לחולין, מותר להשתמש במותר הדמים לצורכי חולין.

הרמב"ם [הל' תפילה פי"א הי"ח] הסובר שמכירה של שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר אינה מוציאה את הדמים לחולין, מפרש את הגמ' כפשטה, ששבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר מועילים להוציא את מותר הדמים לחולין, ואינם מועילים להוציא את עיקר הדמים לחולין. הראשונים שמפרשים שמכירה של שבעה טובי העיר במעמד אנשי העיר מוציאה את הדמים לחולין צריכים לפרש, שדברי הגמ' אינם בדוקא, ואין הבדל בין מותר הדמים לעיקר הדמים.